

Kompetansespredningsplan for Regional Kompetansetjeneste medfødte ruskader HSØ (RK-MR) Revidert 2024/25 (utkast etter revisjon)

Barn med medfødt alkohol og/eller ruseksponering er en betydelig og underdiagnostisert pasientgruppe (på størrelse med barn med autismspekterforstyrrelser) som ikke har fått den helsehjelpen som er nødvendig fra primær- og spesialisthelsetjenesten. Forskning har vist at tidlig diagnostikk og tidlig innsetting av riktige tiltak bedrer prognosen og livskvaliteten for disse barna og deres familier, samt reduserer forekomsten av psykiske vansker og atferds avvik. Gjennom sitt arbeid som landets eneste kompetansetjeneste kombinert med et tilbud om utredning/behandling av de mest komplekse pasientene, skal RK-MR bidra til økt fokus og kunnskap om denne pasientgruppen. Hovedmålsetting er et likeverdig tilbud i spesialisthelsetjenesten i HSØ for barn og unge med medfødt alkohol og/eller ruseksponering. RK-MR har etablert tett samarbeid med R-BUP, R-HABU og KoRus Sør-Øst om undervisnings- og informasjonsarbeid. Planen for kompetansespredning er utarbeidet av RK-MR og forelegges faglig referansegruppe oppnevnt for tjenesten Våren 2025.

Kompetanse-Spredningstiltak	Mål-Grupper*	Virkemidler	Mål	Tidsaspekt
Informasjon om tjenesten	PP H	Kompetansetjenesten har egen nettside: sshf.no/rkmr Nettsiden har informasjon om tjenestens kurs, undervisnings- og veiledningstilbud samt om det kliniske tilbudet. Inneholder informasjon til henviser og pasientinformasjon	Lik tilgang til kompetanse om medfødte ruskader, for helsepersonell, pasienter og pårørende.	Kontinuerlig oppdatering . Oppdateres fortløpende ved behov.
	PP H	Brosjyre som inneholder spesifikk informasjon om tjenestens innhold og ansvarsområde til helsepersonell, pasienter og pårørende.	Gjøre tjenesten kjent og sørge for lett tilgjengelig og kvalitetssikret informasjon om utredning av medfødt ruskade.	Revidert 2024
	H A	Brosjyre med informasjon om rettigheter innen stat og kommune for barn og ungdom med medfødte ruskader og deres familier (hefte)	Kvalitetssikre informasjon om rettigheter.	Revideres årlig

Kompetanse- Spredningstiltak	Mål- Grupper	Virkemidler	Mål	Tidsaspekt
Utdanning og formidling	PP			
	H	Diagnosekurs 2 dager for leger og psykologer. Godkjent som spesialistkurs, for følgende spesialiteter:	Kompetanse på diagnostisering av føtal alkoholspektrum vanske (FASD) ved alle helseforetak i regionen. Diagnosekurset gjennomføres ved samtlige helseforetak i løpet av en 5 års periode.	2-3 ganger årlig,
	PP A H	Dagskurs om FASD og medfødte russkader. Kurset inneholder klinisk bilde, forekomst, prognose, komorbiditet, behandlingstiltak. Kurset går over 3-5 timer og avholdes vanligvis ved et av helseforetakene i regionen.	Gi kunnskap om tilstandsbilde, forståelse for årsak og hjelpebehov.	Ved forespørsel
	PP A H	Tiltakskurs 3 timers kurs med gjennomgang av forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap om behandling og tiltak for barn og ungdom med reguleringsvansker, inkludert medfødte russkader/FASD, i barnehage, hjem og skole.	Kunnskap om tiltak og behandling i alle helseforetak.	10 x pr år
	H PP	Nettverksmøter Arrangeres i samarbeid med henvisende spesialisthelsetjeneste og er knyttet til enkeltpasienter. Undervisningen/veiledningen har et omfang på 2 timer og er rettet mot familie og øvrig nettverk.	En enhetlig forståelse av barnets utfordringer og behov, for å sikre best mulig støtte til videre utvikling.	Kontinuerlig
	H PP A	Veiledning/tilbakemeldingsmøter Møte med pårørende, spesialisthelsetjeneste og primærhelsetjeneste om diagnose, funksjon og tiltak knyttet til enkeltpasienter.	Kompetanseheving i 1. og 2. linjetjenesten	Løpende
Forlagsvirksomhet	H	Bidra til relevante medisinske, pedagogiske og psykologiske fagbøker på forespørsel	Spre kunnskap om FASD/medfødte russkader i befolkningen og blant helsepersonell	På forespørsel

*Målgrupper: Pasienter og pårørende (PP), Allmennheten (A), Helsepersonell og andre faggrupper (H), Referansegruppen (R)

Kompetanse- Spredningstiltak	Mål- Grupper	Virkemidler	Mål	Tidsaspekt
Konferanser	A H PP	Nordisk møte vedr felles retningslinjer/forskningskriterier Digitalt møte og dersom ønskelig fysisk nordisk møte.	Ekspertgruppe forskere/klinikere	2025/26
	A	Bidra til kunnskap i allmennheten om medfødte russkader med tanke på forebygging og tilgang på riktig hjelp.	Forebygging og viktige tiltak	På forespørsel
Medieoppslag	A	Bidra til kunnskap i allmennheten om medfødte russkader med tanke på forebygging og tilgang på riktig hjelp.	Forebygging og viktige tiltak	På forespørsel
Forskningsformidling	H	Etablere forskningsnettverk regionalt, nasjonalt og internasjonalt. <ul style="list-style-type: none"> Pågående samarbeid med SiV – intervensjonsstudie 	Fremskaffe datagrunnlag for å utarbeide faglige råd, behandlingslinjer og tiltak.	Innen 2024
	H	Klinisk forskning Igangsette kliniske forskningsprosjekter knyttet til klinisk bilde, diagnostikk, funksjon og intervensjon	Grunnlagsdokumentasjon for faglige råd og kunnskap om barn med medfødt russkade i Norge.	2019-2028
Kunnskapsdatabaser	H	Veiledning av spesialistoppgaver for psykologer i spesialisering og masteroppgaver knyttet til FASD/andre russkader ved Oslo MET, UIO, UIA og relevante høyskoler.	Økt kunnskap i et tverrfaglig perspektiv. Linker tilgjengelig på våre hjemmesider	Ved forespørsel
	H	Litteraturoversikt E-læringskurs utviklet og gjennomføres av University of Washington. Kurset har et omfang på 3-5 dager med eksamen. Kurset er utprøvd over flere år i USA.	Kvalitetssikrede anbefalinger om aktuell forskningslitteratur knyttet til FASD/andre russkader Link på våre hjemmesider med anbefaling til leger og psykologer om å gjennomføre kurset som et supplement til vår undervisning	Kontinuerlig oppdatering På forespørsel Etablert
Retningslinjer og strategier	H	Utarbeide retningslinje for utredning og diagnostikk av FASD	Legge grunnlag for et likeverdig tilbud i hele HSØ for utredning og diagnostikk, basert på kliniske data	Publisert 2024 Revideres 2025

*Målgrupper: Pasienter og pårørende (PP), Allmennheten (A), Helsepersonell og andre faggrupper (H), Referansegruppen (R)

Kompetanse-Spredningstiltak	Mål-Grupper	Virkemidler	Mål	Tidsaspekt
Verktøy og metodeutvikling	H	Kunnskapsoppsummering: Prenatal eksponering for ulovlige rusmidler og utkomme.	Samle forskningsbasert informasjon til bruk i spesialisthelsetjenesten.	2025/26
	H	Utarbeide regionale retningslinjer for utredning av barn og ungdom med reguleringsvansker og bekreftet eksponering for ulovlige rusmidler.	Helsepersonell kan støtte seg på retningslinjen for å kvalitetssikre utredning ved spørsmål om medfødt russskade.	2026
	H	Prosedyre for utredning av voksne med FASD som ligger på våre nettsider.	Utarbeidet av HAVO SSHF	Løpende
	H	Diagnostisk metode: 4-tallskode for utredning av FASD. Metoden er utviklet ved University of Washington, Seattle USA og er den best validerte metoden for utredning i verden. Utpøving for norske forhold skjer i samarbeid med universitetet i Washington v/professor Susan Ashley Hemingway som har utviklet metoden.	Tilpasse metoden norske forhold, for å sikre tilgang på et standardisert og strukturert verktøy ved alle helseforetak i regionen.	Fortløpende
	H	Kunnskapsbasert oppsummering av tiltak for barn og ungdom med FASS/FASD og/eller prenatal ruseksponering. Samarbeid med Prof. Dr. med. Dipl.-Psych. Mirjam N. Landgraf MDLMU Center for Development and complex chronically sick children Department for Developmental Neurology, Toxin Exposition in Pregnancy, Child Protection	Kunnskapsbase som kan gi behandler støtte i vurdering av tiltaksanbefalinger.	2026
Kartleggingsundersøkelser	H	Kartlegging av diagnostisering i foretakene i HSØ etter at retningslinje er publisert i 2024.	Grunnlag for anbefaling av tiltak for styrket innsats.	2026
	H PP	Evaluering av klinisk tilbud	Kvalitetssikre og videreutvikle	Kontinuerlig
	H PP A	Evaluering av kurs og undervisning	Kvalitetssikre og videreutvikle	Kontinuerlig

*Målgrupper: Pasienter og pårørende (PP), Allmennheten (A), Helsepersonell og andre faggrupper (H), Referansegruppen (R)

Kompetanse- Spredningstiltak	Mål- Grupper	Virkemidler	Mål	Tidsaspekt
Kontakt med referansegruppen	H	Kartlegging av nytteverdi av det kliniske tilbudet, evaluert av henvisende instans	Kvalitetssikring og videreutvikling	Årlig fra 2025
	R	Halvårlige møter med referansegruppen	Sikre drift av kompetansetjenesten i tråd med oppdrag og tilbakemeldinger.	Halvårlig

*Målgrupper: Pasienter og pårørende (PP), Allmennheten (A), Helsepersonell og andre faggrupper (H), Referansegruppen (R)